

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3009/2015. (I. 12.) AB VÉGZÉSE**alkotmányjogi panasz visszautasításáról**

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Pesti Központi Kerületi Bíróság 16.B.20.251/2013/15. számú ítélete és a Fővárosi Törvényszék 25.Bf.10.748/2013/22. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az alkotmányjogi panaszában kéri a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 25.Bf.10.748/2013/22. számú ítélete – a Pesti Központi Kerületi Bíróság 16.B.20.251/2013/15. számú ítéletére is kiterjedő hatályú – megsemmisítését, mert álláspontja szerint a kifogásolt ítéletek sértik az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését, valamint XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdését.
- [3] Kéri továbbá, hogy az Alkotmánybíróság a jogerős döntés végrehajtásának felfüggesztéséről, valamint számára az alkotmánybírósági eljárásra védő kirendeléséről intézkedjen.
- [4] 1.1. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljárás-hoz való joggal ellentétesnek tartja az indítványozó egyrészt azt, hogy a nyomozás során nem vették figyelembe, hogy a bűncselekmény elkövetésekor kábult állapotban volt, nem volt kihallgatható állapotban (nagy mennyiségű Rivotril-t vett be), másrészt kihallgatása előtt őt az egyik rendőr bántalmazta, ami szerinte egyébként is bűncselekmény.
- [5] 1.2. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében megfogalmazott tisztességes bírósági eljárás-hoz való joga sérelmét látja abban, hogy az elsőfokú eljárás során úgy ítélték el, hogy az elsőfokú tárgyalásokról nem volt tudomása,

erről csak akkor értesült, amikor más ügyben előzetes letartóztatásba helyezték, továbbá a bíróság kétségbe vonható tanúvallomás alapján állapította meg a tényállást, és mondta ki bűnösnek. A panaszos álláspontja szerint egyértelmű bizonyíték sem támasztja alá azt, hogy ő elkövette a bűncselekményt, de ő maga sem ismerte el bűnösségét. Mindezek alapján az Alaptörvény megjelölt rendelkezésén túl sérülnek a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 43. § (2) bekezdés *d*) pontjában rögzített jogai is.

- [6] 1.3. Az indítványozó szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében megfogalmazott védelemhez való joggal, valamint a Be. 5. §-ával, 43. § (2) bekezdés *c*) pontjával, 43. § (3) bekezdés *a*) pontjával, és a 43. § (4) bekezdésével is ellentétes az első- és másodfokú bíróság döntése. Előadása szerint ugyanis többszöri kérése ellenére sem tudott kirendelt védőjével a másodfokú tárgyalás előtt kapcsolatba lépni, az erre vonatkozó megjegyzéseit viszont a bíróság figyelmen kívül hagyta.
- [7] 1.4. Kérelme alátámasztásául a fentieken túl hivatkozik még az indítványozó a Be. 4. §-ára, 164. § (1) bekezdésére, valamint a 8/2013. (III. 1.) AB határozatra.
- [8] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló büntetőügyben a Budapest VIII. Kerületi Ügyészség a B.VIII.1158/2011/4-I. számú vádiratában az indítványozó mint többszörös visszaeső ellen a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) 316. § (1) bekezdésébe ütköző, a (4) bekezdés b/1. pontja szerint minősülő, kisebb értékre, dolog elleni erőszakkal elkövetett lopás büntette miatt emelt vádat.
- [9] A Pesti Központi Kerületi Bíróság 16.B.20.251/2013/15. számú ítéletével – az indítványozó távollétében megtartott nyilvános és folytatólagos tárgyaláson – az indítványozót lopás büntetében [a régi Btk. 316. § (1) bekezdés és – (2) bekezdés II. fordulat *d*) pontja – (4) bekezdés b/1. pontja alapján] bűnösnek mondta ki. Ezért őt – mint többszörös visszaesőt – egy év nyolc hónap börtönbüntetésre, és kettő év közügyektől eltiltásra ítélte. Kimondta továbbá, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható.
- [10] Az indítványozó és a védő fellebbezést jelentettek be az elsőfokú ítélettel szemben, elsődlegesen az indítványozó bizonyíték hiányban történő felmentését, másodlagosan – az elkövetési érték csökkenésére tekintettel – a büntetés enyhítését kérve.
- [11] A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság – nyilvános tárgyaláson – meghallgatta az indítványozót a kirendelt védő jelenlétében, valamint bizonyítást

vett fel az elkövetési érték vonatkozásában. A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 25.Bf.10.748/2013/22. számú ítéletében az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta: az indítványozó terhére megállapított lopás bűntettét a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 370. § (1) bekezdésébe ütköző, (2) bekezdés *bc*) pontja szerint minősülő lopás vétségének minősítette, a szabadságvesztés tartamát egy év börtönbüntetésre mérsékelte, tekintettel az elkövetési érték csökkenésére, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

- [12] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [13] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a határidőben érkezett alkotmányjogi panasz nem fogadható be az alábbiak szerint.
- [14] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése alapján az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az 52. § (1b) bekezdése pedig meghatározza, mikor tekinthető a kérelem határozottnak. Az alkotmányjogi panasz a határozott kérelemmel szemben támasztott követelményeknek megfelel: tartalmazza az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja szerinti, illetve az Abtv. 27. §-a szerinti hatáskörére vonatkozó hivatkozást; az indítványozó megjelöli a tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelmét, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében megfogalmazott védelemhez való jogot; megindokolja, hogy az Alaptörvényben biztosított jogait miként és mennyiben látja sérülni; megjelöli a Fővárosi Törvényszék 25.Bf.10.748/2013/22. számú, valamint a Pesti Központi Kerületi Bíróság 16.B.20.251/2013/15. számú ítéleteit, mint amelyeket alaptörvény-ellenesnek tart; továbbá kifejezett kérelmet terjeszt elő a bírósági határozatok alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére.
- [15] Az indítványozó az Abtv. 27. §-a, és az Abtv. 51. § (1) bekezdése szerinti jogosultnak és érintettnek tekinthető: az alkotmánybírósági eljárás alapjául szolgáló ügyben terheltként szerepelt; jogorvoslati lehetőségét kimerítette, alkotmányjogi panaszát a Fővárosi Törvényszék 25.Bf.10.748/2013/22. számú

másodfokú, jogerős ítélete ellen terjesztette elő, további jogorvoslat nincsen számára biztosítva.

- [16] 4. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}.
- [17] 4.1. Az indítványozó arra hivatkozik, hogy az általa a védelemhez való joggal összefüggésben felvetett kérdéseket a 8/2013. (III. 1.) AB határozatban az Alkotmánybíróság már alapvető jelentőségűnek fogadta el, ezért alkotmányjogi panaszra érdemi vizsgálatra alkalmas.
- [18] Az Alkotmánybíróság a 8/2013. (III. 1.) AB határozatban megállapította, hogy „a védő igénybeviteléhez fűződő jog hatékony elősegítése, így a védőnek a nyomozási cselekményekről kellő időben és módon történő értesítése az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében foglalt védelemhez fűződő jog oltalma alatt álló, és feltétlen érvényesítést kívánó büntetőeljárás garancia. Az Alkotmánybíróság ezért arra a következtetésre jutott, hogy a Be. 48. § (1) bekezdése alkalmazásakor az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, hogy a büntetőeljárásban a terhelt érdekében kirendelt védőt a terhelti kihallgatás helyéről és időpontjáról igazolható módon, olyan időben értesítsék, hogy a kirendelt védőnek lehetősége legyen az eljárási törvényben foglalt jogait gyakorolni és a terhelti kihallgatáson részt venni. Az ilyen jellegű értesítés elmaradása esetén a terhelt vallomása a büntetőeljárás későbbi szakaszaiban bizonyítási eszközként nem értékelhető és nem vehető figyelembe.” {Indokolás [55]}
- [19] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszban előadott kérdést – ahogy arra az indítványozó is hivatkozik – már alapvető alkotmányjogi jelentőségűként értékelte. Mivel az Alkotmánybíróság a jelen alkotmányjogi panaszban felvetett kérdést már eldöntötte, az ismételt állásfoglalást nem látja indokoltnak {hasonlóan lásd: 3212/2013. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [7], 3199/2014. (VII. 15.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [20] Az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának másik, vagylagos feltétele, hogy az a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság kimondta, hogy a bírói döntéseket

kizárólag alkotmányossági szempontból vizsgálhatja, az alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is kizárólag az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazza {lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}.

- [21] Az alkotmányjogi panasz benyújtására okot adó büntetőügyben a másodfokú eljárás során tartott tárgyalásról készült jegyzőkönyv, valamint a jogerős ítélet alapján megállapítható, hogy a kirendelt védővel való kapcsolattartásra, kommunikációra az indítványozónak lehetősége volt, a kirendelt védő az indítványozó érdekében szükséges és indokolt eljárási cselekményeket elvégezte, így többek között fellebbezést nyújtott be elsősorban az indítványozó felmentése érdekében. Az elsőfokú eljárás során a kirendelt védővel való kapcsolattartás kérdése fel sem merül: egyrészt az elsőfokú bírósági ítéletből megállapítható, hogy az elsőfokú eljárást – folytatólagos tárgyaláson – távollévő terhelttel szemben folytatták le, ez esetben pedig a Be. 530. § (1) bekezdése alapján a védő részvétele kötelező, kirendelését, amennyiben a terhelt érdekében korábban nem járt el védő, az ügyész indítványozza. Másrészt a kirendelt védővel való kapcsolattartásra vonatkozó aggályait maga az indítványozó is kizárólag a Törvényszék előtti eljárással összefüggésben állította.
- [22] Ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz ebben a részében nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglaltaknak, a fenti alkotmánybírószági határozatra való hivatkozáson túl az indítványozó nem állított olyan alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető jelentőségűként lehetne értékelni, vagy amely a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vetne fel. Erre tekintettel az Alkotmánybírószág az alkotmányjogi panaszt – a védelemhez való joggal összefüggésben – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.
- [23] 4.2. Az indítványozó a tisztességes eljáráshoz való jogát is sérülni véli, indítványában ismerteti, hogy a büntetőeljárás különböző szakaszaiban hogy sértette meg mind a nyomozóhatóság, mind a bíróság alapvető jogait.
- [24] 4.2.1. Az indítványozó a tisztességes eljáráshoz való joga sérelme körében különösen azt kifogásolta, hogy kihallgatásakor nem vették figyelembe, hogy erős nyugtató hatása alatt áll, illetőleg az elsőfokú eljárásról tudomása nem volt, azt a távollétében folytatta le a bíróság, valamint a bűnössége mellett bizonyíték nem szólt, a tanúvallomás ellentmondásos.
- [25] Ezzel összefüggésben az Alkotmánybírószág rámutat: a Be. 531. § (5) bekezdése értelmében ha a vádlott felkutatására tett intézkedések a másodfokú bírósági eljárásban vezettek eredményre, a másodfokú bíróság tárgyalást tűz ki, és azon a vádlottat kihallgatja, valamint – ha szükséges – a vádlott által indítványozott

további bizonyítást vesz fel. A másodfokú bíróság az eljárás eredményétől függetlenül az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja, megváltoztatja, vagy hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja.

- [26] A másodfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az eljárási szabályok megtartásával folytatta le a bizonyítást; továbbá – mivel az indítványozó más ügyben előzetes letartóztatásba került – a Be. megjelölt rendelkezésének megfelelően tárgyalást tűzött ki, ahol az indítványozó meghallgatására is sor került.
- [27] 4.2.2. Az elsőfokú bíróság ítéletéből megállapítható, hogy a bíróság a rendelkezésére álló bizonyítékok értékelésével, mérlegelésével állapította meg a tényállást, valamint azt, hogy az indítványozó kétséget kizáróan elkövette a terhére rótt bűncselekményt. Megindokolta, hogy az indítványozó a tárgyalás során tett vallomásával együtt miért fogadta el a rendelkezésére álló bizonyítékokat, tanúvallomásokot, így többek között a szemtanú és a sértett vallomását, valamint az igazságügyi kémiai, illetőleg vagyontárgy szakértők véleményeit. Az elsőfokú bíróság ítéletéből az is megállapítható, hogy az indítványozó a beszámítási képességére vonatkozóan – az indítványozó tárgyalás során tett vallomásával szemben – miért fogadta el az indítványozót kihallgató rendőr vallomását, valamint az indítványozó elfogásáról készült rendőri jelentést. Az indítványozó az elsőfokú bírósági eljárásban – az első tárgyaláson – nem tesz említést arról, hogy őt bántalmazta a kihallgatáskor a nyomozó. A nyomozati szakban az elfogása utáni kihallgatáskor az indítványozó a vallomástételt megtagadta.
- [28] A másodfokú bíróság rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság a megalapozott tényállásból okszerű következtetést vont le az indítványozó bűnösségére vonatkozóan, illetve a bizonyítást az eljárási szabályok megtartásával folytatta le. Kimondta ítéletében azt is, hogy az elsőfokú bíróság az indítványozó vallomását a bizonyítékok logikus mérlegelésével vetette el, illetőleg megállapította azt is, hogy az indítványozó büntetőjogi felelősségét az önhibából eredő bódult állapot megállapítása sem befolyásolná, az egyébként is csak súlyosító körülményként nyerhetne értékelést.
- [29] 4.2.3. Az indítvány tartalma alapján tehát megállapítható, hogy a panaszban alapjogsérelemként leírt aggályok valójában a bizonyítékok bírói mérlegelését és értékelését, illetve a bíróság által mindezekből levont következtetéseket és az így kiszabott büntetés helyességét vitatják. Az alkotmányjogi panasz így

valójában a bíróságoknak a bizonyítás, a bizonyítékok értékelésével összefüggő tevékenysége körében tett megállapításai felülbírálatára irányul.

- [30] A tisztességes eljáráshoz való joggal összefüggésben az Alkotmánybíróság korábban megállapította, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálata és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; megerősítette: 3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3195/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [31] Az Alkotmánybíróság – a korábbi döntéseire is tekintettel – megállapította, hogy az indítványozó sem a bíróság eljárásával, sem az ügyében hozott ítéletek érdemével összefüggésben nem állított olyan alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség merülne fel, és ezáltal az érdemi alkotmánybírói eljárás alapjául szolgálhatna, így az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában írott feltételeknek. Minderre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) pontja alapján visszautasította.
- [32] 4.3. Az indítványozó panaszában kérte, hogy az ott megnevezett jogi képviselőt kirendelt védőként az Alkotmánybíróság – amennyiben erre lehetőség van – az eljárásba vonja be. Ezzel az indítványrészrel összefüggésben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az a hatáskörébe tartozó kérelmet nem tartalmaz. Az egyes törvényeknek az Alaptörvény negyedik módosításával összefüggő módosításáról szóló 2013. évi CXXXI. törvény 13. §-ával az Abtv. kötelező jogi képviselőt előíró 51. § (2) és (3) bekezdéseit hatályon kívül helyezte, így az indítványozó egyébként is jogosult maga eljárni, a jogi képviselő hiánya miatt őt hátrány nem érheti. Minderre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt e tekintetben az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *f*) pontja alapján visszautasította.
- [33] 4.4. Az indítványozó kérte azt is, hogy az Alkotmánybíróság hívja fel a bíróságot a jogerős döntés végrehajtásának felfüggesztésére.
- [34] Az Abtv. 61. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság eljárásában kivételesen a kifogásolt döntés végrehajtásának felfüggesztésére hívja fel a bíróságot, ha az alkotmánybírói eljárás várható tartamára vagy a várható döntésre

tekintettel, vagy súlyos és helyrehozhatatlan kár vagy hátrány elkerülése érdekében, vagy más fontos okból indokolt, és a bíróság az 53. § (4) bekezdése alapján a döntés végrehajtását nem függesztette fel.

[35] Mivel jelen ügyben az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt visszautasította, az Abtv. 61. § (1) bekezdés alapján nem látta indokoltnak a bíróságnak a jogerős döntés végrehajtásának felfüggesztésére való felhívását sem, így az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján az alkotmányjogi panaszt ebben a részében is visszautasította.

Budapest, 2014. december 16.

Dr. Stumpf István s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/560/2014.

